

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
БЕОГРАД**

Пословни број: К-По₂ 1/2014

**ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
СА ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА ОДРЖАНОГ дана 04.06.2019. године**

Председник већа: Дана 04.06.2019. године са почетком у 09:45 часова отварам заседање пред Вишим судом у Београду, Одељењем за ратне злочине, у кривичном поступку који се води против окривљених Милана Девчића и других, због кривичног дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине Ктрз.7/07 од 28.11.2007. године, која је измењена дана 14.12.2007., 28.12.2011., 23.04.2012., 02.09.2014., 01.12.2015. и 14.06.2018. године.

Веће поступа у неизмењеном саставу и чине га судије Зорана Трајковић председник већа и Мирјана Илић и Дејан Терзић, чланови већа.

Има ли примедби на састав већа? Тужиоче? Браниоци?

Констатује се да нема примедби на састав већа.

Записник води записничар Оливера Савић.

Главни претрес се тонски и оптички снима, а тонски запис ће бити саставни део записника о главном претресу.

Констатује се да су на главни претрес приступили:

- заменик тужиоца за ратне злочине Душан Кнежевић,
- окривљени Милан Девчић,
- окривљени Жељко Крњајић,
- окривљени Дарко Перић,
- окривљени Радован Влајковић,
- окривљени Радисав Јосиповић,
- окривљени Јован Димитријевић,
- окривљени Саша Стојановић,
- окривљени Зоран Косијер,
- бранилац окривљеног Милана Девчића, адвокат Бранкица Мајкић,
- бранилац окривљеног Жељка Крњајића, адвокат Радоје Алексић,
- бранилац окривљеног Дарка Перића, адвокат Јасмина Живић,
- бранилац окривљеног Радована Влајковића, адвокат Бранко Лукић, за кога се по заменичком пуномоћју у списима јавља адвокат Борис Зорко,

- бранилац окривљеног Радисава Јосиповића, адвокат Ђорђе Калањ,
- бранилац окривљеног Јована Димитијевића, адвокат Гордана Живановић,
- бранилац окривљеног Саше Стојановића, адвокат Слободан Живковић,
- бранилац окривљеног Зорана Косијера - адвокат Гордана Андрејевић,
- пуномоћник оштећених Стјепана Пеулића и Ивана Мујића, адвокат Марина Кљаић.

У публици присутни: Јелена Бакета, Дамјан Брковић, Урош Дробњак, Зоран Дробњак, Петар Лимуновић, Милица Стојановић и Даворка Велецки-Чичак.

Констатује се да су испуњене процесне претпоставке за одржавање главног претреса.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес **ОДРЖИ**.

Главни претрес је јаван.

НАСТАВАК ИЗНОШЕЊА ЗАВРШНИХ РЕЧИ

Изношење завршне речи окривљеног Дарка Перића

Окривљени Дарко Перић. Приђите за говорницу, Перићу. Да ли прихватате реч свог браниоца који је изнео...

Окривљени Дарко Перић: Извините, нисам Вас чуо.

Председник већа: Да ли прихватате оно што је Ваш бранилац рекао у завршној речи?

Окривљени Дарко Перић: Да, прихватам.

Председник већа: Изволите, шта имате Ви да кажете у завршној речи.

Окривљени Дарко Перић: Хвала. Када сам овде у претходном поступку износио завршну реч уопште нисам могао да привучем пажњу већа и једноставно мислио сам да је разлог томе што им је лакше да моју завршну реч кроз транскрипте погледају. Међутим, после двадесет дана донесене пресуде било је јасно да једноставно као да та завршна реч није ни постојала јер је то био исувише мали рок да би се завршне речи, не само моје него и свих осталих оптужених, разматрале. Тако да се искрено надам да је то само био изузетак, а не правило и да моја завршна реч ће имати неког утицаја у овом поступку.

Моју завршну реч кренуо бић од измењене оптужнице 23.04.2012., цитирам оптужницу: "...након чега је пренео добијено наређење својим потчињеним старешинама". У својој завршној речи помоћник тужиоца више пута помиње да сам ја пренео своје наређење и да је несумњиво утврђено да сам поступао по наређењу свога претпостављеног команданта Димитријевића. Значи после четири године Тужилаштво нема никакву сумњу, значи после четири године изведених свих доказних поступака, сведочења, да сам ја пренео то наређење. Пресуда која је донесена и по којој сам ја

осуђен на пет година затвора наводи да сам ја пренео наређење, али у наставку истог се констатује да се оно сматра као моје недајући никакво образложење за то. Ја то никада нисам изјавио. Ниједан од оптужених то није изјавио. Нниједан од сведока који је овде био то није изјавио. Још чудније је да су многи сведоци, војници и старешине тврдили да сам им ја рекао да смо добили наређење, а веће је то игнорисало. Овде није реч о праву већа да прихвата сведочење и извођење доказа, овде није реч ни о преиначењу оптужнице од стране већа, овде је реч о намери да се преношење наређења које није кривично дело по нашем закону третира као издато наређење да би се добила осуђујућа оптужница. То што не постоји ниједан доказ за то и што чак тако нешто ни Тужилаштво није третирало, већу овога пута није било битно. Још жалоснији је покушај тог већа да оправда своју пресуду навођењем изјаве да сам видео да неки добровољци малтретирају заробљенике. То што сам интервенисао код њиховог старешине да то заустави, што је и њему било доста тешко и успео је после више покушаја, то што сам обавестио о томе свог претпостављеног старешину за веће није битно. Битно је да сам ја гледао, а у образложењу не наводе шта сам то требао да урадим. Сигурно је, бар по мојој процени било да сам урадио најбољу ствар. Јер поштено речено добровољци су признавали само своју команду и нису баш офицере поготово нас резервисте узимали много за озбиљно. Читајући образложење схватио сам да сам осуђен на основу сопствене изјаве да сам видео да се муче затвореници. Овај је директан покушај промене КЗ-а и увођење новог кривичног дела – присуствовао извршењу кривичне радње. Срећом, ако је то био покушај увођења нове судске праксе која касније треба да се преточи у закон то није прошло јер би сви они који су били у оном аутобусу ГСП-а када је нападнована она девојка и то гледали били у затвору. У образложењу пресуде веће ничим изазвано покушава да сведочење неких Хрвата који су говорили о неком онижем, дежмекастом човеку који се представљао боксер и позивао их да се бију са њим повежу са мојим куриром Зораном Грујичићем, који је такође био боксер. Када је тај исти Грујичић дошао овде као сведок Тужилаштва, човек који има два метра и који стварно делује као громада, чак о томе није био ни питан јер је било јасно да њега ниског не би сматрали ни кошаркаши. На страну то што је он изјавио да није био у економији, да нико никада то није потврдио. Значи навођење тога у образложењу пресуде стврно је мени несхватљиво. То је образложење пресуде којом сам ја осуђен не на пет година затвора, то је образложење пресуде којом сам ја проглашен за ратног злочинца. После укидања пресуде од стране Апелационог суда на припремном рочишту 26.05.2014. године помоћник тужиоца изјављује, цитирам: "То што је поступао по наређењу и пренео наређење..". Шта је преношење, шта је наређење? Какав значај има и у погледу одлучних чинилаца за извршење дела? Изузетно ми је жао што ја овде не могу да питам тужиоца да ми разјасни ову реченицу. Искрено се надам, с обзиром да ја и нисам правник, да је она вама јасна, али....

Председник већа: Не можете да питате тужиоца ништа. Имате браниоца, не можете да питате ни суд, па ће бранилац да Вам појасни оно што Вам није јасно. Зато имате браниоца по службеној дужности да Вам помогне да разјасните.

Окривљени Дарко Перих: Искрено речено, покушао сам да добијем нека тумачења ове реченице од стручних од мене, али ми није успело.

Њему је јасно да сам ја пренео наређење што и каже, али у наставку он преношење наређења поистовећује са издавањем наређења. 14.06.2018. године Тужилаштво по ко зна који пут доноси измењену оптужницу и свесни да за преношење наређења не могу

да добију осуђујућу пресуду доносе нову оптужницу коју цитирам у једном делу: "Оптужени Дарко Перих као резервни капетан прве класе у својству команданта Противдиверзантског одреда Територијалне одбране Ваљево у својој одбрани наводи да је наређење о којем је горе реч примио од оптуженог Миодрага Димитријевића против кога је поступак раздвојен, након чега га је као своје наређење издао". Тужилаштво овде тврди да сам ја то изјавио у својој одбрани. Све претходне оптужнице су одједном постале погрешне. Завршна реч господина Мрдака такође изјава господина Кнежевића на припремном рочишту. Нема никаквог преношења наређења. Ја сам га издао и то је то. Доказ, то сам ја изнео у својој одбрани. Е то је проблем. Ја то никад не да нисам изнео у својој одбрани, никад нисам изнео ни у овој судници. Никада то нисам рекао ван ове суднице, јер то није тачно. У војсци, ко је исту служио, па чак и у ратним филмовима где је све могуће, не постоји колективно издавање наређења. Не могу двојица издати исто наређење и то не постоји ни у једној војсци на свету, па ни у нашој. Историја дефинише председника Трумана да је издао наређење за бомбардовање Јапана. Он сигурно није отишао на Западни Пацифик и оном злосрећном капетану авиона издао то наређење, већ ланцем командовања, нижи официри су преносили то наређење. Њих нико никада није ни споменуо нити их историја памти као кривце за тако нешто. Главномандујући америчке војске генерал Карл Спајс који је и директно наредио који градови да се бомбардују по овлашћењу Трумана уопште није оптужен од стране историје, бар у оним демократским земљама за тако нешто.

Тужилаштво укида кривични поступак и терет доказивања пребацује на оптуженог то јест на мене. Замолио бих веће да пажљиво прочита завршне речи тужиоца за претходног и овог суђења и укупно три реченице своју оптужбу не поткрешљују ниједном изјавом сведока, ниједним материјалним доказом нити било чему другом. Код многих оптужених толико детаљно именују сведоке, сведочења, сматрајући да је то оно што ће исте теретити. Код мене не. Једини сведок против мене у овом поступку је тужилац и оно што он мисли, што он каже, у овом процесу. Ја себе доживљавам као Јозефа Кафку, само што је мој Кафка господин Кнежевић. Не знам зашто сам крив, али сам крив и чека ме казна.

Да се вратим на оптужницу. Наредио сам нечовечно поступање према цивилном становништву. Ко ме сам наредио? Како гласи та наредба? Ко је ту наредбу извршио? Зашто она није наведена у оптужници таксативно као што треба? Не, наредио сам и доказ за то не постоји. Зато што га и нема. Можда је то мање битно, али Миодраг Димитријевић једину истину у овој судници коју је изрекао за мене је била да ја чак нисам ни знао ко су ти заробљеници. То је једино што је рекао, што по мени није слагао. Тужилаштво наводи да сам хтео да се заробљеницима нанесу тешке душевне, физичке патње и да сам на то пристао и да сам желео, да сам хтео, да сам пристао и да сам желео. На основу чега то тужилац изјављује? Које су то радње, он то не наводи зато што их и нема. Ово ми више изгледа као покушај да се изгради мој психолошки профил или морални лик где бих ја требао да будем представљен као неко ко сам нешто желео, хтео према тим заробљеницима. Али, једноставно за то нема доказа, али то је сигурно тако по Тужилашству. Ово личи као да госпођа Оливера оде у технику и каже да се укључи видео снимање. Да ли је она то хтела, желела или не....

Председник већа: Ја ћу Вас упозорити, сачекајте. Законик о кривичном поступку јасно прописује на шта се завршне речи односе. Цените доказе који су изведени у доказном поступку и у складу са тим изнесите своју завршну реч. Дуго сте Ви већ у овом

поступку и знате на шта се завршна реч односи тако да нема потребе да ту инволвирате записничара, прозивате именом и остало. Изволите, изнесите Вашу завршну реч онако како Закон налаже.

Окривљени Дарко Перих: Тужилаштво је овде изашло из своје професије и једноставно моје жеље и оно што сам ја хтео да дефинишем на начин који је ван стварно њихове професије више, ближе неком вештачењу неког Јунга и Фројда. Ако овде сведок који је био заробљеник и после минског поља изјави да је мој курир пренео стражарима моје наређење да ако неко приђе заробљенима да употреби ватрено оружје, је л` то та дефиниција моје жеље и хтења да се истима нанесу душевне патње или бол, и да се исти повреде? Је л` на основу тога, на томе почива оптужница? То што сам повређене послао у Шид на лечење, је л` то значи да сам ја хтео и желео да се они повреде? То што су рањеници изјавили да их је војска чувала и да њих није било да би се плашили за свој живот, је л` то значи да сам ја желео, хтео и пристао да се исти повреде. Ако је на основу овога извучен такав закључак, онда у реду. Ми знамо да се детектор лажи на признаје на суду, али исто тако служи као неки показатељ у сваком поступку. `91. године од двадесет и нешто изјава које су дате на ратишту и које нису могле да се употребе на овом суду, а о којима је упознат тужилац, једино сам ја сигнализирао вишој команди да се заробљеници муче. То Тужилаштво зна. Да је тачно ово што Тужилаштво тврди за мене да сам желео, хтео патње неких других људи, онда је казна од пет година непримерена за такав злочин. Ја сам неки монструм кога једноставно треба послати на гиљотину, а не у затвор. У оптужници против мене у једној јединој реченици која има двеста речи и једну тачку, тужилац двосмислено покушава страх и незадовољство војника добијеном наредбом да импутира и повеже са заробљеницима. И тако на врло перфидан начин покушава да предочи и већу да су чак и војници знали да ту може да се деси нешто, а да ја на то нисам реаговао. А све изјаве сведока војника који су овде били, нико ни не спомиње те заробљенике, већ једноставно њихов страх од минских поља био је разлог да су тражили да се ја појавим пред њима. Таквом игром речи Тужилаштво покушава једноставно да појача недостатак доказа. До истине се долази на основу стварних **чињеница**, али овде немамо истину, аутоматски немамо ни доказе, јер стварне чињенице уопште нису ни изнете нити поткрепиле оптужницу у мом случају. Разлика између говорити неистину и лагати је велика. Човек је свестан кад лаже, има неку корист, а неистину можемо да говоримо из незнања, из заблуде и слично. Ако ја у својој одбрани, као што тврди у својој завршној речи тужилац никад нисам изјавио да сам пренео добијено наређење као своје, а то се из транскрипта лако може утврдити да ли је то неистина или лаж. Ако ја у својој одбрани никад нисам изјавио да сам пренео добијено наређење Јосиповића, нити сам му икада ишта наређивао и преносио и то нико овде није изјавио, да ли Тужилаштво говори неистину или је то лаж. Ако ја никад нисам изјавио као и нико од сведока и оптужених да сам пристао, желео и хтео страдање заробљеника, шта је то од то двоје? Да ли је господин Мрдак, претходни помоћник тужиоца, толико био нестручан да направи такав превид из моје одбране у којој сам ја изјавио да сам то наређење предао као своје или су ови стручни сарадници сада бољи него они које је имао господин Мрдак, па као негде успели то да нађу. За једног тужиоца ја сам пренео наређење, за другог сам га издао, између њих двојице не постоји ниједан сведок кога је Тужилаштво довело за ову говорницу које би дало за право да се тако нешто стави у нову оптужницу. Ја себе не могу да доживим као криминалца, па и ако нема доказа у овом поступку, изаћи ћу на улицу поновићу поново неко кривично дело, па је сасвим свеједно да ли ћу бити осуђен данас или за годину дана. Овај тужилац стално шаље двосмислене поруке већу да су сви оптужени маргинализоване личности и да као такви

не заслужују неки посебан третман у овој судници. Оптужује за опструкцију и одуговлачење суђења. За једанаест година суђења, је л` он каже оптужени су одуговлачили суђење и правили опструкцију, за једанаест година суђења само у мају месецу 2014., кад су биле поплаве, нисам могао да изађем из Ваљева и да дођем на суђење. За једанаест година само један изостанак. И он стално говори у множини. Па чак и Нинбергу су судили појединачно, а не колективно за злочине у Другом светском рату. Ниједног сведока овде нисам позвао и испитивао сам само оне сведоке који су се директно тицали мене. Је л` то опструкција моја о којој прича тужилац. Сви ми овде имамо имена оптужених. Ако је хтео да каже да неко прави опструкције, требао је да каже по имену и презимену, а не генералише. Генералише оптужницу, генералише овакве ствари и као да ми каже. „Па, мене људи знају, мени ће да верују, ко си ти, неки Дарко из Ваљева који си дошао овде“. Али ми смо зато много времена овде изгубили док се Тужилаштво сабрало да ли треба да потпише оптужницу тужилац или помоћник тужиоца, па смо отказивали чекајући неке нове оптужнице и слично, али добро. Исто тако тужилац тврди да оптужени изјављују да је ово монтирани процес. Ја то никад нисам изјавио. То што је неко то некад и рекао не даје тужиоцу за право да каже оптужени, већ да по имену и презимену. Тужилац у завршној речи, цитирам, износи: "Оптужени су сматрали да имају право да узму правду у своје руке, да осуде или се обрачунају са својим комшијама односно мештанима Сотина". Ја као оптужени кога тужилац спомиње имам добар однос са свим мојим комшијама, а ове мештане из Сотина не познајем. Тако да ми је нејасно шта сам ја, што сам ја заслужио да будем споменут у овој реченици тужиоца. И да не одузимам више времена већу, не желим да апелујем на вас коју ћете ви пресуду да донесете, то је ваша ствар, али апелујем на вас ако је могуће да ово што сам изнео, ове наводе погледате и тек онда донесете на основу тога пресуду. Хвала вам.

Председник већа: Можете се вратити на своје место.

Окривљени Радован Влајковић, приђите за говорницу.

Крњајићу, реците. Седите овде и ставите слушалице.

Изношење завршне речи окривљеног Радована Влајковића

Влајковићу, да ли Ви прихватате реч свог браниоца коју је изнео?

Окривљени Радован Влајковић: Дobar дан. Прихватам у потпуности реч свог браниоца и ја ћу сад то рећи у мојој завршној речи.

Председник већа: Изволите.

Окривљени Радован Влајковић: Значи у потпуности, немам никакву примедбу.

Поштована госпођо председавајућа, поштовани чланови већа, остајем у целости при завршној речи датој 20.04.2012. и при свим наводима изнетим у жалби на пресуду К По2 22/2010 од 20.06.2012. Поводом измењене оптужнице и накнадно изведених доказа придружујем се завршној речи свог браниоца и сматрам да је неопходно да додатно, укратко изнесем и низ објективних чињеница које заједно са изведеним доказима несумњиво указују на неоснованост оптужбе против мене. Ове чињенице заједно укупном и свестраном оценом доказа посебно имајући у виду сведочење

сведока очевидаца се односе на оне нужне радње које се тичу и припреме, а затим извршења задатка када је реч о мом положају односно положају командира чете. Све те радње и припремне активности су неспорно изостале, како то докази и потврђују, што неспорно показује неоснованост наводне оптужбе, потврђује моје одсуство воље усмерене за извршење било ког наређења у вези са акцијом од 18.10.1991. године. Ове чињенице такође потврђују оправдане разлоге за моје одбијање било каквог поступања у вези са акцијом од 18.10.`91. године. Што се тиче припреме акције вештак војне струке Бошко Антић је пред вама потврдио да ја нисам добио право војничко наређење које би уопште могао извршити односно наређење које мора бити јасно, потпуно, правилно да бих ја даље могао донети закључак пренети одлуку и издати заповести. Конкретно, вештак сматра да за разлику од претреса терена у Илоку где је детаљно издато наређење, у Ловасу то није био случај. Ово из разлога јер нисмо имали никаква сазнања о терену где се налазимо нити где би требало да се крећемо, о чему сам захтевао податке од свог претпостављеног команданта Дарка Перића. Једино од њега сам могао добити наређење и то једино на терену то јест командирском извиђању или на топографској карти. Ово су војна правила да не би сад губили време, то је правило у свим војскама света. Значи, то је врло важно у овом поступку. Како такво наређење нисам добио, ја га објективно нисам могао ни извршити, нити учествовати у истом. Да је дошло до одбијања наређења, то јест никакво наређење, посебно не неко незаконито није извршено са моје стране, нити сам на тако нешто пристао, потврђује мноштво доказа, посебно по укидању првостепене пресуде. То је потврдио командир другог вода Живан Стојковић. (транскрипт од 30.10.2015., страна 12 и 13), да је дошло до одбијања поступања по наређењу Дарка Перића и да нешто није било у реду односно да је дошло до свађе, вике и галаме, потврдио је сведок курир Саша Симовић, који је био испред врата где се одржавао састанак 17.10.`91. (транскрипт од 24.10.2011., страна 48-49). Од овог момента долази до прекида ланца командовања и ја не издајем било какво наређење. По вештаку војне струке Бошку Антићу у војсци важи принцип једностарешинства. А што се тиче састанка са Дарком Перићем и војском у ходнику школе, ја сам састанак напустио после првих изречених речи и претњи према онима који не прихватају извршење задатка које мени, али и ни другима није било војнички јасно, то значи да нисам могао наредити војсци да се спреми за акцију и изађе испред школе. Докази потврђују поменуто као и следеће и то на непосредан начин. Ниједан војник који је сведочио у овом поступку није изјавио да сам то ја урадио, а посебно бих издвојио исказ сведока Мојсиловић Радивоја који је био јасан и изричит у тврдњи да је једини од кога је војска добијала наређење поводом предстојеће акције Дарко Перић, (транскрипт од 14.06.2011., страна 19, 20 и 40). Што се тиче вођења војске од школе до задруге, то са моје стране није било могуће, између осталог јер извођење доказа несумњиво показује да ми нико није рекао где се налази задруга. Даље, не учествујем у извођењу лица из дворишта задруге, не формирам колону испред задруге, а крећем се заједно са мојим војницима у колони, док за то време не предузимам никакве радње у вези правца кретања колоне као и њеног распореда. Командир добровољаца, кога препознају сведоци Драгојловић и Милетић, који су командири одељења у Другом воду који су потврдили да су се вече пре 18., значи 17. увече сви били са Дарком Перићем играли карте. За командира добровољаца сам оптужени Дарко Перић је потврдио да га је сматрао најспособнијим. Њега су такође видели сведоци Драгојловић и Милетић на путу одакле је командовао (транскрипт 11.06.2008., страна 51, 52, транскрипт 12.06.2008. страна 8). Такође, осим што не утичем на кретање колоне, не наређујем ни промену правца кретања, нити...

Председник већа: Мораћете мало гласније да причате, пошто не може да се транскриптује, не чују дактилографи када скидају транскрипт.

Окривљени Радован Влајковић: Ево, сада ћу ја да се приближим. Такође, осим што не утичем на кретање колоне, не наређујем ни промену правца кретања, нити начин скретања колоне са пута у такозвану детелину. Имајући у виду све изјаве, сведочења сведока, а посебно сведока-оштећених, од којих ме ниједан није чак ни споменуо, нити препознао у било којој командној улози, треба имати у виду да се командовати једино може говором, померањем делова тела, сигналним уређајима и разним радио уређајима. Све ово изостаје када је реч о мом поступању. Наглашавам да из свих доказа неоспорно произилази да ја немам никаквих сазнања о томе где су некакви виногради, а посебно да сам и ја касније био повређен. Такође, не учествујем ни у разминурању простора где су биле постављене mine. У овој акцији, по изјави неколико сведока очевидаца, учествовало је више лица у разним униформама, а посебно су били агресивни они који су имали прскане униформе, што је предочено суду. Број тих војника, лица је био већи од броја припадника моје чете. Њихов број свакако није био занемарљив. Двојица припадника из те групе су били повређени. Што се тиче многобројних сведочења оних сведока који су у релевантном периоду били припадници чете ТО Ваљево указујем да су то сведоци суда који су дали заклетву о истинитом сведочењу.

Желим на крају да нагласим да сам породичан човек, угледан грађанин града Ваљева и да као таквог ме сви препознају и захтевам, не захтевам, замолио бих веће за већу пажњу како нису пружени никакви докази који потврђују оптужбу против мене и предлажем да ме суд ослободи ове оптужнице. Хвала.

Председник већа: Можете се вратити на своје место. Окривљени Радисав Јосиповић, приђите за говорницу.

Изношење завршне речи окривљеног Радисава Јосиповића

Окривљени Радисав Јосиповић: Добар дан.

Председник већа: Добар дан. Да ли прихватате реч свога браниоца који је изнео завршну реч, Јосиповићу?

Окривљени Радисав Јосиповић: Да.

Председник већа: Изволите, изнесите Ви завршну реч.

Окривљени Радисав Јосиповић: Хвала. Поштована госпођо председавајућа, поштовани чланови већа, господине тужиоце, господо адвокати и остали учесници у поступку, желео бих да најпре још једном изразим своје искрено жаљење због свих настрадалих мештана села Ловас. Ја ни једним својим поступком, нити речју, нити делом нисам допринео њиховом страдању. Нисам учествовао у доношењу одлуке, нити у реализацији било какве одлуке везане за судбину становника села Ловас. Овде пред овим судом појавио се велики број сведока, њих око две стотине. Један број мештана села Ловас који су били учесници дешавања на том несрећном минском пољу, као и један број мештана села Ловас који су имали што непосредна, што посредна сазнања о дешавањима у селу у то време, нико од њих није споменуо моје име као некога ко је

нешто лоше радио, некеме нанео некакво зло или некеме наредио да тако нешто уради. Моје име нико није споменуо јер се ја ни по чему нисам издвајао од осталих припадника јединице. Ако неко нешто лоше ради, бар неко ће да му запамти име, надимак, физички изглед, биће у стању да га опише и препозна. Један број мештана села Ловас је одређене људе спомињао по имену и уз њихово име је везивао одређена лоша дешавања. Мене ту нема јер ја нисам ништа лоше радио да би ме неко запамтио. Пред овим судом појавио се и један број сведока војника, припадника Противдиверзантске чете одреда Територијалне одбране Ваљево. Нико од њих није рекао да сам ја нешто лоше радио или да сам некеме нанео некакво зло или некеме наредио да тако нешто уради. Сви су они потврдили моје наводе да ја нисам учествовао у командовању, већ да сам се као и остали припадници јединице кретао у колони. Ниједан од овде присутних мени претпостављених или виших по чину од мене старешина није рекао да сам ја нешто лоше урадио, некеме нанео некакво зло или некеме наредио да тако нешто уради. Пред овим судом појавио се и вештак војне струке господин Бошко Антић. Он је у својој изјави потврдио моје наводе и рекао да ја нисам заменик командира чете јер према тада важећем Правилу службе у Југословенској Народној Армији командира чете у његовом одсуству могао је мењати било који командир вода. Овакво стање ствари тужилац је само формално прихватио, а онда је без навођења конкретних разлога мене раздвојио од осталих командира водова и прикључио ме командиру чете, и касније и у оптужници и у завршној речи мени додељује исто место и улогу као и командиру чете. Просто је невероватно да два различита човека на различитим дужностима, при чему је један претпостављени, а други потчињени, имају исто место, улогу и потпуно исто поступају. Ја сам се надао и искрено веровао да ћу бар једном у овом кривичном поступку дочекати да ме тужилац раздвоји од командира чете и да коначно каже шта сам ја то урадио и на основу којих доказа. Нажалост, то се за све ово време није догодило. Тужилац ме и даље везује уз командира чете и тврди да је командант одреда Дарко Перић издао наређење Влајковићу и мени без навођења доказа на основу којих је дошао до овакве тврдње. Оваква његова тврдња апсолутно не стоји јер једини човек за кога тужилац тврди да је мени издао наређење, командант одреда Дарко Перић, је у својој изјави несумњиво рекао да мени није издавао никаква наређења, па ево и данас у својој завршној речи је то потврдио. Оваква тужиочева тврдња базира се само на његовој претпоставци да чим сам био присутан мора да сам нешто и радио, а једина дозвољена претпоставка у ЗКП-у је претпоставка невиности која у мом случају апсолутно није испоштована. Тужилац је тамо нешто написао, а ти Јосиповићу изволи, докажуј да ниси био на одређеној дужности, докажи да нешто ниси урадио и да ниси крив. Па ја сам се четири године трудио само да докажем да нисам заменик командира чете, чињеница која је била евидентна и врло лако проверљива. Моје место и улога дужност командира Првог вода се ни по чему не разликује од места и улоге осталих командира водова када је командир чете присутан, а у тим несрећним дешавањима командир чете је био присутан, као што су све време били присутни и остали командири водова Живан Стојковић и Мирослав Плавшић. Обојица су се као сведоци појавили пред овим судом. Ниједан од њих није рекао да сам ја нешто лоше радио, некеме нанео некакво зло или неком издао наређење да тако нешто уради. Један од њих, Мирослав Плавшић, је рекао да је био присутан у колони, а други командир вода Живан Стојковић из страха да и он не би био оптужен као што сам ја, је рекао да није био присутан. Али се из изјава сведока војника из његовог вода који су били присутни у колони несумњиво може утврдити да је Живан Стојковић био присутан. Ја, као ни остали припадници јединице нисам знао да је нешто минирано и да постоји минско поље. Најбољи доказ за то је чињеница да се највећи број људи који се кретао у колони управо налазио у тој

несрећној ливади за коју се касније испоставило да је минирана. Да смо знали да је нешто минирано, сигуран сам да би се све другачије дешавало. Никада нико ни у једном, било званичном, било незваничном документу мене није означио као некога ко је одговоран за дешавања у селу Ловас, како након дешавања, тако ни касније све до почетка овог кривичног поступка. Сам тужилац у оптужници каже да сам се ја придружио колони. Ја нисам предузео ниједну радњу која би ме разликовала од осталих командира вода или било ког другог припадника јединице који се кретао у колони, а само је мене оптужио за кривично дело. Ја не кажем да је он требао да оптужи све који су се налазили у колони, напротив, али ако смо сви једнаки пред законом онда је мене требало изоставити из овог кривичног поступка.

Имајући у виду чињеницу да се дело које се мени ставља на терет, ратни злочин против цивилног становништва, може извршити на један од два алтернативна начина или директним извршењем или издавањем наређења, мене интересује која је то радња коју сам ја предузео и према коме, којом сам починио дело које ми се ставља на терет. Које је то наређење које сам ја издао и коме, којим сам починио дело које ми се ставља на терет? Које су то последице које су наступиле и према коме као последица радњи које сам ја предузео или као последица извршења наређења које сам ја издао? У првобитној оптужници тужилац ми је на терет ставио одређене радње, а онда у измењеној прецизираној оптужници без навођења конкретних радњи којима сам починио ратни злочин практично само моје присуство окарактерисао као кажњиво дело. Да ли сам ја одговоран због тога што сам се одазвао на позив своје домовине јер је на једном делу њене територије избио оружани сукоб? Ако сам одговоран и крив због тога што сам се одазвао на позив и носио униформу, онда сам много крив јер сам се одазвао и тада и '91., '92. и '99. године. Ја сам поносан што нисам био дезертер, поносан сам што сам униформу Југословенске народне армије носио часно и поштено. Поносан сам што никоме нисам нанео никакво зло, никога нисам повредио и што никоме нисам наредио да тако нешто уради. Мени је савест мирна и руке су ми чисте. Уколико се било где у овом обимном предмету нађе изјава било ког сведока који је споменуо моје име као некога ко је нешто лоше радио, некоме нанео некакво зло или некоме наредио да тако нешто уради, спреман сам на много строжу казну од оне коју тужилац тражи.

На једном од претреса тужилац ме је питао „Шта је Југословенска народна армија тражила у Славонији?“. Па, ја заиста не могу да верујем да сам ја и за то крив што је Југословенска народна армија била у Славонији. Ја не могу и не желим да оспоравам своје присуство у селу Ловас критичног дана јер ја сам тамо био, али само моје присуство није и не може бити елеменат за одговорност у насталим дешавањима. Ја никоме нисам командовао, ни на кога нисам отворио ватру, нити сам на било који други начин угрожавао туђе животе и здравље. Моја улога у том догађају се свела на улогу обичног војника у строју. Био сам присутан као и остали командири водова и још четрдесетак припадника јединице и никоме нисам нанео никакво зло.

Након свега, мени је остала само нада да ћете ви као судија у мом случају донети закониту и правичну одлуку којом ћу бити ослобођен од свих оптужби. Хвала вам лепо.

Председник већа: Можете се вратити на своје место. Окривљени Јован Димитријевић, приђите за говорницу.

Изношење завршне речи окривљеног Јована Димитријевића

Окривљени Јован Димитријевић: Добар дан, поштовано веће, тужиоче...

Председник већа: Димитријевићу, само ми реците да ли прихватате реч свог браниоца?

Окривљени Јован Димитријевић: Да, у потпуности прихватам. Ја нећу имати много да изјављујем, осим да прихватам све што је мој браниоц рекао у завршној речи. Никаквим својим поступцима, својим деловањем нисам допринео ничијем повређивању, ничијој смрти. Ништа нисам урадио да бих допринео тако нечему и сматрам да нисам крив, те молим веће да ме ослободи оптужнице. То је то.

Председник већа: Можете се вратити на своје место. Окривљени Саша Стојановић.

Изношење завршне речи окривљеног Саше Стојановића

Окривљени Саша Стојановић: Добар дан.

Председник већа: Добар дан. Да ли прихватате реч свог браниоца, Стојановићу?

Окривљени Саша Стојановић: Прихватам у потпуности.

Председник већа: Изволите, изнесите Ви завршну реч.

Окривљени Саша Стојановић: Остајем при свему што сам до сада изјавио у овом поступку и морам да Вам кажем да сам пажљиво пратио цео поступак, али се нисам много укључивао. За све време поступка јавио сам се за реч само три пута и то када сам сматрао да је критично, а није било везано за мене. Први пут када је оптужени колега Косијер имао тежак напад своје болести, па сам морао да објасним дешавања испред суда у вези са њим јер тадашње судско веће то није схватило. Други пут када се као сведок пред овим судом појавио начелник артиљерије Друге бригаде, Милутиновић, који је часно прихватио да је једино он одговоран за употребу артиљерије у овом случају, па сам осетио потребу да му помогнем да објасни како је дошло до тога до великог растурања погодака на циљу и наношења штете и како је дошло до тога да по сведочењу и наших учесника у нападу и припадника друге стране, сведока из Хрватске, није дошло до активирања неприхватљиво великог броја тих граната, што је статистички немогуће. Трећи пут сам се јавио за реч када је један од сведока својим бахатим и дрским понашањем, а пре свега изјавама о добровољцима, ме натерао просто да се јавим за реч и да му поставим неколико питања, после кога је променио понашање.

Што се тиче самог догађаја нећу много рећи. Већ је доста речено. Оно што сам рекао, остајем при томе, али ћу нешто рећи не овом судском већу, већ некоме из будућности ко ће се овим бавити. Ја сам веома изненађен сведочењем многих сведока који нису имали уопште интерес да сведоче погрешно, а сведочили су тако. Само њихово сведочење је такво да сам ја схватио да они уопште нису свесни шта се њима десило у том догађају. Пре свега говорим о сведоцима оштећене стране, то јест грађанима села Ловас и говорим о детелини, то јест минском пољу. Вероватно је у питању велики

страх и препаст у којој су се нашли. Овде такође није разјашњено кретање у колони и промена кретања у колони, иако је ту учествовало око стодесет људи. Толико су различита сведочења и виђења тога да ја не могу да то објасним, а ја знам шта је било. Даље, а требало да буде прво, то је опис човека који је водио колону. Заиста се ради о човеку великог раста, око два метра, али никако о огромном човеку и описи сведока и једних и других се никако не поклапају са оним што је заиста чињеница. Ради се о човеку висине око два метра, снажне грађе, али никако плавом, кошчатом или огромном. То знам сигурно јер је он на челу колоне прошао поред мене и Миодрага Вукосављевића, мог покојног ратног друга, који се са мном прикључио на зачељу колоне. Шта се дешавало даље и да ли је дошло до промене вођства до детелине, ја то не знам јер нисам био у могућности то да видим. Али није немогуће да је, ако је то био нечији план, дошло до неке измене и упада са стране да би се сакрио идентитет или да би касније дошло до грешке у идентификовању тог лица.

Што се тиче кретања колоне, распоред је био следећи: две колоне војника са стране и две колоне грађана, притвореника, или шта су већ били, ја у том тренутку не знам, у средини. У једном делу кретања када се изашло из села, војник два места испред мене на зачељу, тридесетих година, вероватно јаког карактера, је почео да се буни, да се гласно буни и цитирају рекао је: „Какво је ово срање, ово је као кад су Немци водили таоце“. Припадници бочне пратње која је спроводила колону, а то су ови који не постоје, један од припадника који је био близу зачеља је то чуо и зауставио колону. Позвао је још неке другаре и они су наредили да се промени распоред рекавши овом војнику који се бунио: „Шта је, нећете да будете Немци, сада ћете ви да будете у другој улози“ и поставили су грађане да буду у спољним колонама, а војнике у средини. Обзиром да су се при мом прикључењу колоне да сам приметио велику уплашеност и војника и тих цивила, што ми тада није било јасно, али касније ми смо то разјаснили, цивили су се у страху од бочне пратње прибијали уз војнике и сабијали их, тако да је врло брзо схваћено да је такво кретање немогуће и поново је враћен претходни распоред, војници у спољним колонама, цивили у средини. Ово нико није у овом процесу објаснио, а сигурно је тако јер сам био присутан. Како је дошло до скретања у детелину ја то не знам, зато што нисам могао да видим. А какве су радње рађене, то заиста не могу да поуздано потврдим јер нисам ни обраћао пажњу на дешавања у детелини јер ми је нешто друго скренуло пажњу. А да је извршена исправна истрага и увиђај после догађаја знали бисмо о чему се ради. Онај ко треба да зна о овом случају, зна скоро све, а то није овај суд. То су шаптачи који надзиру и сведоке и поједине оптужене, али не постоји интерес да се то сазна. У ствари, интерес је да се сачува виши интерес, а да се жртвује мањи, то смо ми.

После догађаја експлозија и завршетка паљбе у детелини нико од сведока војника није лепо објаснио шта се дешавало. Нико није рекао да је умало дошло до сукоба између две групе војника и међусобних претњи оружјем, што је замало избегнуто јер је један од бораца непознате припадности у врло лошем психичком стању због тешког повређивања његовог брата, како је рекао, да ли брата по оружју или крвног брата, претио да ће он са другарима побити све преживеле у детелини. У тој напетости ситуацији на месту догађаја се први појавио високи официр, потпуковник, како тврди Радосављевић, који је овде био сведок, вероватно је то он. Ја сам покушао, када сам видео да се то војно возило зауставља и да излази високи официр, ја сам кренуо према њему да га упозорим да добро пази како ће да наступи, али нисам успео пошто су му притрчала и два или три припадника непостојеће формације, а он је видећи шта се дешава заборавио све што је учио на војној академији и потпуно непримерено

реаговао, непромерено оштро према присутним борцима, што је изазвало одговарајућу реакцију и он је отеран са лица места претњом убиством. Наравно да му није пријатно да то опише овде у суду, па је рекао да није имао надлежност да командује, али ме чуди да нико од војника присутних који су ту били нису рекли како је он напустио место догађаја. Напустио је претњом убиством. А други високи официр који се појавио, такође потпуковник, недуго после првог, није се чак ни удостојио да изађе из возила. Нећу да објашњавам шта се све дешавало, а има много детаља...

Председник већа: Објасните Стојановићу, све што имате да кажете, изволите, трајање завршне није ограничено.

Окривљени Саша Стојановић: Нећу, неке ствари нећу рећи овом суду, а неке ствари нећу рећи ни земљи када ме закопају једног дана, зато што је то тако.

Председник већа: Ваш избор.

Окривљени Саша Стојановић: То је моја одлука.

По завршетку извлачења рањеника на лицу места од нас шест добровољаца остали смо само Вукосављевић и ја, пошто је Косијер са возачем одвезао рањенике камионом, а Слободан Хрњачки који је био близу места експлозије у догађају и преко кога је као и преко Косијера и осталих извршена та неконтролисана палба, доживео борбени шок и изгубио моћ говора тако да није ни био употребљив. И он је са Косијером отрчао у селу по помоћ. Пошто смо само Вукосављевић и ја остали на лицу места, ја сам замолио и пошто се смирила ситуација, ја сам замолио неколико војника који су ми деловали поуздано и прибрано да остану са нама и двојицу неповређених Хрвата, рачунајући да практично са сведоцима обе стране сачекам органе безбедности, да сачувамо место догађаја и трагове јер је било логично да се изврши увиђај. Тада сам обавио разговор и са војницима и са Хрватима, где су и једни и други идентично описали догађаје пре формирања колоне. Мени је тада било јасно зашто су били уплашени и једни и други и тада су ми се тек пробудиле велике сумње да није то само пуки инцидент. Једно време, дуже време смо чекали, ништа се није дешавало па су војници, замолио сам те присутне војнике да отпрате та два Хрвата својим кућама, а Вукосављевић и ја смо остали на лицу места још неко време. Саобраћаја уопште није било више на том путу. После тога ниједно возило више није прошло и закључио сам да је бесмислено чекати даље. А сматрао сам да више није ни безбедно да само два човека остану на том месту. Да је извршен увиђај тог дана онако како треба да се уради и места догађаја и ширег места догађаја, а знам због чега то причам, много би било јасније шта се заиста догодило. А када кажем шире место догађаја то је полупречник од четресто метара бар, или да је бар неко извршио, урадио један ваздушни снимак, лако би се по траговима, по околним пољима видело шта се око места догађаја дешавало у том тренутку. Овде се појавио један документ, скица минског поља на тој детелини. Потпуно лажни документ, са неким именом и презименом написаним штампаним словима, са уцртаним оријентирима, правилно уцртаним, и са апсолутно погрешним азимутима, то јест угловима положаја оријентира. Толико погрешним да то не може да буде лапсус већ је незнање и онога ко је кривитворио документ. Војни вештак је нешто о томе рекао. Распоред мина и количина не одговара, апсолутно тврдим, ономе што је било на лицу места. Такође је велика грешка што не постоји документ, не постоји овде документ о разминирању тог минског поља накнадно после догађаја, а јасно је због чега, јер би се лако утврдило да ако имамо први оригинални

документ о минирању и документ о разминирању по остацима не би одговарали један другом. Видело би се да је слика минског поља измењена, да је број мина повећан и да је бочни пут миниран, а то сам својим очима видео.

Већ почетком овог процеса то јест предистражних радњи када сам видео ко су ухапшена лица, мени је било јасно да нешто није у реду, мада већину нисам познавао. А почетком првог процеса није ми требало много, неколико тактова и било ми је јасно како ће симфонија да заврши, тако да се нисам ни бринуо за завршницу. Мени је било јасно како ће то да прође, али ме је зачудила прва пресуда од само осам година, где сам ја представљен као манијак који немоћне људе тера кроз минско поље да разминирају и наносим им патњу. Па ја лично када бих судио таквом човеку или бих га послао у лудницу или бих му изрекао максималну казну. С обзиром да сам на све био припремљен од самог почетка, ја ту пресуду нисам ни осетио. Ниједна реч у тој пресуди мене није погодила. То се од мене одбијало као да ме неко посипао житом. И мени је врло јасно шта је овај процес, шта се око њега дешава, јасан ми је и положај овог суда и тужиоца. Али свака част одбрани која се борила за сваког од ових оптужених као за свог рођеног. Хвала и мом браниоцу, сматрам га и пријатељем, за све што је до сада урадио за мене и за све заједничке испијене чаше.

Председник већа: Стојановићу, то није тема завршних речи да ли сте Ви са неким испијали нешто или нисте, нити је то примерено, нити је ово време и место о коме треба да причате. То да ли сте се Ви спријатељили са Вашим браниоцем по службеној дужности је Ваша приватна ствар. То овај суд уопште не занима.

Окривљени Саша Стојановић: У праву сте.

Председник већа: Наставите.

Окривљени Саша Стојановић: Није потребно много памети ни знања, а то сам и лично проверио. Неколико кључних појмова и неколико кључних имена дато је младим информатички писменим људима, студентима који су посвећени идеји и на интернету, то јест на друштвеним мрежама врло лако нађете врло битне људе који су непостојећи за случај, који су сада у зрелим годинама или већ у озбиљном животном добу, и очигледно услед неких болести или психичких сметњи на тим друштвеним мрежама међусобно комуницирају, размењују чак и фотографије, а неки од њих су у иностранству, лепо смештени и заштићени. Када може неко да дође до тих имена и њихових веза међусобних, шале ради, као ја, шта би требало да могу наше службе безбедности ако су заинтересоване да до тога дођу и ако желе и ако смеју.

Имам потребу да кажем нешто породице ради, породице покојног Бошка Бођанца, првог човека убијеног у колони, пошто овде није разјашњено како је до тога дошло. Човек је заостајао у колони и пошто смо Вукосављевић и ја били на зачељу питали смо га шта је проблем, јер смо се уплашили реакције спољне пратње, која је показивала беспотребну агресивност и осионост, а у суштини је то био начин да се оствари надмоћ над осталим војницима. Ми смо га питали зашто заостаје, уплашени да ће неко од спољних пратиоца реаговати, и он је рекао да га боли нога и да не може више. Застали смо да видимо о чему се ради, а колона се удаљавала. Показао ми је због чега не може да више хода. Имао је убудну рану у левој бутини неким малим сечивом. Крв се већ скорила и пожутела, вероватно је рана настала претходне вечери. Изнервирани тиме што смо видели, да је човек малтретиран, тражили смо од њега да нам каже ко је то

урадио, а он се уплашио да ћемо ми нешто да направимо у том тренутку, не са њим, него да нешто не урадимо и не изазовемо неки неред, није хтео да каже. Вукосављевић му је рекао: "Да ли можеш да ходаш још, убиће те", не знајући да то заиста може да се деси, а он је рекао, цитирају, вулгарно: "Боли ме курац нека ме убију, мени је доста свега". Вукосављевић му је рекао: "Немој тако да причаш, убиће те" и рекао му је још следеће: "Друже, не могу да те носим огроман си". Човек је заиста био изузетно крупан, најмање стотридесет килограма. И да смо га носили до села изгубили бисмо много времена, тако да сам му ја рекао да седне поред пута и да чека прво возило које наиђе и каже да смо ми наредили да га возе код лекара одмах и кренули за колоном један поред другог да бисмо га заклонили, да неко не види да је човек заостао јер сигурно не бисмо дозволили било какво даље малтретирање или било какву реакцију, али би ризиковали оружани сукоб. Када је колона пришла релативно близу детелини, а ја сам тада био са леве стране и удаљио се од зачеља према челу, посматрајући нешто што сам уочио, а што би да је извршен увиђај било утврђено шта је, зачула се нека галама и ја сам се окренуо и видео Бођанца покојног, да са крајњим напором сустиже колону, вуче ногу и маше, тражи команданта, и са чела колоне је дошао неко. Бођанац је вероватно видео разлику између војника који су били у колони и оних којих су их малтретирани тамо у тој задрузи и претпостављам да је хтео и због нашег односа према њему и заштите коју смо хтели да му пружимо, да је хтео да разјасни нешто и да заштити остале људе, али је привукао пажњу погрешног човека, очигледно дрогираног или психички поремећеног и тако је завршио. Разговор између мене, Вукосављевића и Бођанца нико није могао да чује, а било је сведока Хрвата и војника који су нешто причали о томе, да му је речено да седи ту и да сачека хитну помоћ која ће доћи по њега и тако даље и тако даље, то је све проистекло из нашег разговора са Хрватима који су остали на минском пољу и војника, значи из разговора које смо касније обавили, а нико није могао да чује тај разговор. Ето толико сам имао да кажем. Ја од овог суда не очекујем ништа, тако да можемо да будемо мирни и ви и ја. Велике су криминалне радње увек пратња малих прљавих ратова. То је и овде случај. Нешто је о томе колега Крњајић говорио. Појава криминалаца међу добровољцима није проблем добровољаца, јер нисмо ми скупљали такве људе и вршили њихову проверу. Зна се ко је то радио. Ја никада нисам отишао негде на терен, а да није вршена провера, да ми нису узимани подаци. Управо ти елементи који су откупљивали своју слободу или очекивали неке противуслуге су они који су тамо на терену направили највише проблема. Тога имамо и у овом случају. Знамо о коме се ради. Њих је смрт већ однела, и они су загадили и запрљали све оно што су часни људи са здравом идејом хтели да ураде на терену или урадили. Многи су се окористили на туђој несрећи, као и у сваком рату. Па не могу да као и у завршној речи у првом поступку не завршим са неком народном изреком: "Јунци плот провалише, а волови купус поједоше". Толико.

Председник већа: Можете се вратити на своје место уколико је то све што имате да кажете.

Окривљени Саша Стојановић: Хвала.

Председник већа: Окривљени Зоран Косијер, приђите за говорницу.

Изношење завршне речи окривљеног Зорана Косијера

Окривљени Зоран Косијер: Добар дан, моје поштовање. Оптужени Зоран Косијер.

Председник већа: Да ли прихватате реч свог браниоца Косијер?

Окривљени Зоран Косијер: Молим?

Председник већа: Да ли прихватате завршну реч свог браниоца?

Окривљени Зоран Косијер: Свог браниоца?

Председник већа: Гордане Андрејевић, која Вам је била бранилац у овом поступку.

Окривљени Зоран Косијер: Извините, мој бранилац није износио завршну реч.

Председник већа: Добро. Изволите, изнесите Ви завршну реч.

Окривљени Зоран Косијер: Прво да кажем, уз дужно поштовање према госпођи Гордани Андрејевић, вашем адвокату, која је изнела јако лепу и квалитетну завршну реч, ја не могу њену завршну реч да прихватим јер она није мој адвокат, него адвокат ваш и адвокат суда. Мој адвокат је Здравко Крстић којег сте Ви искључили из поступка, тако да с обзиром да је мени од 2008. године судија Оливера Анђелковић забранила, то зна госпођа Оливера Савић, да добијам транскрипте, Ви сте наставили ту политику њену. Ја морам остати при завршној речи коју сам дао 2012. године и нешто још дати, па бих кренуо овако.

Прво оптужница, да кренемо од оптужнице. Ова оптужница је писана тако што тужилац нема основног елементарног војног знања, не мислим на господина Кнежевића, мада господин заменик тужиоца, он је то сам и признао код судије Бојана Мишића да се он јако слабо разуме у војне прописе и опште ову тематику, па су га ваљда зато и послали. Прво, морам да вам кажем да Противдивезрантски одред Територијалне одбране Ваљево он је претпотчињен, 72. која, моторозивана бригада из Ваљева. Самим чином предпотчињавања треба да знате штабови територијалне одбране они се не претпочињавају, препотчињавају се јединице. Тако да у оптужници не може да стоји противдивезрантски одред Територијалне одбране Ваљево. То је јединица противдивезрантски одред 72. моторизоване бригаде Ваљева, Југословенске Народне Армије. Значи да ли је неко највероватније петооктобарски квинслинзи су писали ту оптужницу против нас да би Хрватска могла да поднесе тужбу пред Међународним судом у Хагу против Србије, па је Хрватска сасвим оправдано и поднела тужбу против Србије да је Србија извршила агресију са 28 бригада територијалне одбране. То би било што се тиче тога.

Друга ствар, ја не знам на основу чега мени се овде суди. Овде је било јако пуно сведока. Има сведока који су давали доста изјава од `91. године када су избегли које куда, па све док ми нисмо ухапшени, док није почео овај главни претрес и од тих сведока ви немате ниједнога сведока који мене описује, оптужује, познаје по имену, презимену, по извршењу било какве радње. Имате једнога сведока, како се зове ова, Марију Ђаковић која је на суђењу у Хагу, пошто је она била сведок против Слободана Милошевића у Хагу, споменула је да познаје мене. Она је знала све добровољце, пошто је имала списак свих добровољаца, јер она је ваљда била секретарица у задрузи, па је водила списак исхране, шта ли, откуд знам. И углавном, мене је описала она у Хагу, рекла је да познаје Зорана Косијера из Руме са фантомком на глави. Шта је ту спорно. Она није описала мене да сам ја учинио било какво добро ни лоше дело. Она је жена

рекла само да мене познаје таквог и таквог. У Београду, пошто немам транскрипте, ја морам да се присећам, код истражног судије Дилпарића дала је изјаву на питање кога познаје исто од оптужених, рекла је да познаје између осталог и Зорана Косијера, који је био ошишане, обријане главе, носио црну мараму на глави као Арапин. Да би судија Дилпарић опоменуо је и рекао јој да је у Хагу рекла да сам носио фантомку. Она каже: не, ја не знам шта су они тамо написали, ја знам њега оваквога. Нико од сведока није рекао да сам ја био ошишан, обријане главе, чак шта више ја сам се **родио као Самсон**, имао сам дугачку косу. Друга ствар, господин заменик, помоћник, судија, господин Терзић он то боље зна, '91. године како би један Арапин прошао у зони борбених дејстава коју држе Срби, тако да та њена изјава је сасвим сулуда. Мада и поред свега тога у тој њеној изјави она мене није, она је рекла само да ме тако обученога зна. Она није навела ниједну моју радњу ни добру ни лошу да сам ја било кога повредио, малтретирао, убио не дај боже, не знам шта. Једноставно је само рекла да ме тако познаје. Овај сам поступак он се води, то је чињеница, против људи патриота који су бранили своју државу, Југославију после Србију, што је и чињеница. Да је судија Оливера Анђелковић мени поставила питање шта сам ја тражио у Ловасу '91. године. Узмите ви да један судија Југославије пита грађанина Југославије шта он ради у југословенском селу. Па ни поп не би питао оцу што си дошао код нас у цркву, а не, мислим... Друга ствар, што се тиче минскога поља, на минском пољу је доста мистериозних ствари и монтираних. Прво, никада није утврђен тачан број колико је људи погинуло на минском пољу. Ја дванаест година и дан данас тврдим да је на минском пољу погинуло пет људи, што имам и доказ. Пре две године испред суда један потпуковник, сада је предавач на факултету, случајно сусрео се са Мирославом Секулићем и разговарали су због чега је Секулић овде и овај је рекао да је саветник пуковнику Димитријевићу за Ловас и он је рекао, каже „Па ја сам први наишао на дешавање“ и да бих се ја укључио у причу и питао га „Јесте ли Ви видели колико је било жртава на минском пољу“, каже: „Јесам“, реко „Колико“, каже „Па не могу сад да се сетим“, реко „Је л' било двадесет“, каже „Ма какви, пуно“. Ја кажем „добро, је л' било десет“, каже „Па и то је пуно“, „Па колико“, каже „Било је негде од пет до шест“, значи пет је погинуло и умро је мислим Туркаљ да се зове да је умро у камиону што смо возили у болницу. Овај суд дванаест је година избегавао, ја сам стално тражио да се позове као сведок Зоран Станковић, бивши начелник Војно медицинске академије, после је био и министар одбране, он је у то време био војни паталог и то је била његова зона одговорности. Ја сам тражио да се он позове као сведок да објасни суду процедуру код таквих дешавања, шта све треба да се уради са покојницима даље да би се утврдио њихов идентитет. Међутим нити је Зоран Станковић изашао на терен, никога није послао на место догађаја да прегледа лешеве, да констатује ко је како погинуо и колики је број погинулих и никад га нису ни позвали да дође овде да сведочи и да... То минско поље некеме је одговарало и оно је монтирано. Сад ћу вам објаснити, имате у транскрипту код судије Мишића сам ја у својој одбрани то изнео. 18. октобра '91. године у Хагу је потписивана Конвенција о повлачењу Југословенске Народне Армије са подручја Републике Хрватске. Потписале су три стране, Југословенска народна Армија, Република Хрватска и представници Европске економске заједнице, пошто у то време није била Европска унија, него Европска економска заједница. После потписивања, што има и видео запис и ја сам лично гледао потписивање тога на телевизији, ХРТЗ је то објавила, хрватска телевизија „3“, Хрватска је уложила протест због чега се Југословенска народна Армија не повлачи са њене територије да би ови одговорили Европској заједници да они нису ништа потписали. Једноставно потпис који су и договор у Хагу са Хрватском договорили, урадили, уништили су, тако да докуменат не постоји и чињеница је да је Хрватска била обавештена шта се десило у

Ловасу и да је предочила представницима Европске заједнице да се то одиграло на минском пољу у Ловасу то и то, али да ће они ипак да потпишу Конвенцију о повлачењу да ЈНА што пре оде из Хрватске. Значи, да из војног и државног врха у то време неке не није одговарало да Хрватска потпише ту Конвенцију.

Шта сам још хтео, да, што се тиче дешавања на минском пољу, шта рећи. Тужилаштво и суд никада се нису заинтересовали да пронађу и утврде тачан број људи колико је било на минском пољу, не припадника мештана села Ловаса, да кажем заробљених или приведених, како хоћете, него наоружаних људи. Значи, учествовала противдиверзантска чета, било је нас шест добровољаца и било је још две до три јединице за које нико никада не зна ни коме су припадале, ни, једноставно, чак шта више никада се нисте, ни Тужилаштво, ни суд није потрудио да пронађе двојицу рањених из јединице једне у посебним прсканим униформама, који су одвежени, ја сам дошао до сазнања имена су им Милан и Младен и одвежени су у војну болницу у Свињаревце. Ја сам то и рекао суду, међутим вероватно су они под заштитом и нисте смели да их приведете да се саслушају, тако да у суштини за минско поље ви, Тужилаштво изабрало је селективно коме да суди, па између осталог и сама оптужница каже саизвршилаштво. Господине Кнежевићу, двеста саизвршилаца је тамо било и Ви нађосте мене, мене и још тамо, тројица-четворица колико нас има. Где вам је стодеведесетшест, је л' Ви знате да избројите до двеста?

Председник већа: Косијер, немојте се обраћати учесницима у поступку.

Окривљени Зоран Косијер: Госпођо, молим Вас да ме не ометате...

Председник већа: Ово сам претходно схватила као реторичко питање, али после тога, изволите.

Окривљени Зоран Косијер: Молим Вас, госпођо, ја у завршној речи имам право да своје мишљење и да кажем све што ја хоћу, немам право само да вређам, то ми закон омогућава и молим Вас да ме не спречавате у изношењу своје завршне речи.

Председник већа: Нико Вас не спречава, изволите, изнесите завршну реч. Ничим није ограничена.

Окривљени Зоран Косијер: Хвала лепо. Културнији сте од Оливере Анђелковић. Тако да саставити такву оптужницу и написати у саизвршилаштву, а заборавити стодеведесетшест још саизвршилаца, види се да је Тужилаштво није само писало оптужницу, да је квинслинг Александар Васиљевић и та организација контраобавештајне службе што је била смештена у Шиду у пошти јој је био штаб, да су они после заједно све своје злочине са Тужилашвом склапали и пребацивали на сиротињу и беду, као што сам ја и ови остали. Све у свему, када погледам и посебно када сам чуо што сте ме казнили са 50.000,00 динара, волео бих да сте Ви били на мом месту па да тужилац тражи за Вас девет година затвора, а да против Вас нема ниједног сведока, да у оптужници не ставља вам на терет извршење, у оптужници нема извршења дела код мене, него само у саизвршилаштву на шест, а стодеведест и четири саизвршилаца они се појављувају као сведоци. На крају да завршим да што пре идемо кући да се више не гледамо, верујући да ћете поступити по решењу, како да назовем, Апелационог суда у својој, пресуди Апелационог суда што је укинуо првостепену пресуду. Ја Вас нећу молити да Ви мене ослободите јер ја знам да Ви мене не можете

ни да осудите, немате основа за чега да ме осудите, а верујем у Вашу, верујем у Вас јер сте ипак завршили факултет и да ћете судити по правди и по закону, а не по налогу и да Вам долази Александар Костић и да контролише да ли радите по налогу или не. Хвала лепо, пријатно.

Председник већа: Да ли се још неко јавља за реч?

Како се нико више не јавља за реч, председник већа објављује да је **главни претрес завршен.**

Пресуда ће бити јавно **објављена 20.06.2019. године у 14 часова, судница број 4.**

Уколико буде слободна нека од већих судница, бићете обавештени приликом уласка у суд.

Довршено у 11:30 .часова

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА